

μη ἔχη λέγειν τι σιγῆς κρείττον. Παχυλή ἀμάθεια τοῦ Ἑλληνικοῦ κλήρου, θεολογικὴ σχολὴ ἄνευ καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν, Ἐκκλησιαστικὸν φροντιστήριον ἄνευ διευθυντοῦ, ναοὶ πενιχροὶ ἄνευ ἱεροτελεστῶν ἀξιοπρεπῶν, ἄνευ πνευματικῶν πατέρων, ἄνευ ἱεροκηρύκων, μοναστήρια διαλελυμένα, ἢ, διατηρούμενα μὲν, πάσης δὲ κανονικῆς διοικήσεως ἐστερημένα, Καίρισται καὶ Κιγγιζαὶ ἐπὶ τὰ πρόσω βαίνοντες (α). Ταῦτα πάντα πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς εἰσαγωγῆς τῆς ἐλευθέρως συζητήσεως ἔτεινον, φίλε, καὶ δι' αὐτῆς εὐκόλως κατωρθοῦτο ἡ ἀπόπειρα ὁρησκευτικῆς μεταρρυθμίσεως (l'essai de protestantisme) Λέοντος τοῦ ΜΕΓΑΛΟΥ, τῶν πυλῶν τῆς ἐλευθέρως συζητήσεως ἀπαξ ἀνεωχθειῶν. Φροῦδα ταῦτα πάντα καὶ μάταια καθιστᾷ ἤδη σὺ δι' ἀπερισκεψίαν! Προκαλῶν συζητήσεις ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, παριστᾷ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Δύσιν ἡμᾶς μὲν ὑπέρου γυμνοτέρους, τοὺς δὲ τὰ ἐναντία ἡμῖν φρονούντας ὀπλισμένους τοῖς κανόσι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, οὓς καὶ ἡμεῖς τέλος, ὡς βλέπεις, ἠναγκάσθημεν ὁμολογήσαι σήμερον. Ὅσα λέγεις εἶναι τφόντι ἀξιόλογα πράγματα, καὶ φιλοσοφικῶς δίκαια καὶ προσήκοντα καὶ ὀρθότατα, ἀλλ' ἐπὶ τοιούτων μάλιζα πραγμάτων εἶναι καλὸν νὰ ἔχη τις σιγὴν, ὅταν μὴ ἔχη λέγειν τι σιγῆς κρείττον. Ἄνελε, λέγουσί σοι, τὸ δικαίωμα τῆς ἐλευθέρως συζητήσεως περὶ τῶν τῆν ἐκκλησίαν ἀφορώντων, ὅπερ δι' ἀτρύτων πόνων καὶ μόχθων θύσαντες τῷ Βαἶλ, καὶ Μαρμωνᾷ δουλεύοντες, εἰσηγάγομεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τότε δὴ τότε κατεριπούμενα ὄφει καὶ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δεύτερον λαμπρὸν οἰκοδόμημα! καὶ τότε δὴ τότε ὄφει καὶ τὰ δύο πρῶτα ἄρθρα τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ! Τοῦτων δὲ γενομένων, μετ' ἐκπλήξεως ὁμολογήσεις ἀσειστον καὶ ἀκαταμάχητον τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τότε δὴ τότε ἀνάπαυσιν ἀπὸ τῶν ἀστάτων κινήσεων λήψεται ἡ Ἐκκλησία αὕτη! Ἡμεῖς δὲ ὄνειδος ἀνθρώπων ἐσόμεθα, καὶ ἐξουθένημα λαοῦ γενησόμεθα, καὶ ἡ ἔπαυλις ἡμῶν ἔσται ἡρημωμένη. Ἐξ οἰκείων τὰ βέλη! αἵτιοι δ' εἰσὶν οἱ ἐξάραντες καὶ φυσήσαντές σε τὸν ὀγκηρότερον ἀπὸ τῶν ἐπαίων ζῶντα.

### Τ Ε Λ Ο Σ .

(α) Ἴδε περὶ τούτων πάντων τὴν περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἡμετέραν διατριβήν.

